



**Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Nemzeti Pályainformációs Központ**

Jóváhagyom:

ÚTIBESZÁMOLÓ

**Határmenti együttműködés konferencia
Tábor, Csehország
2009. április 20-21.**



Készítette: Cserkúti Ágnes
Szeged, 2009. április

A konferencia helyszíne: Tábor, Csehország

Ideje: 2009. április 20-21.

A határmenti együttműködés háttere:

A Határmenti együttműködés 2005-ben indult azzal a szándékkal, hogy a Közép-Kelet európai országok gyakorló tanácsadóinak, szakembereinek, döntéshozóinak fórumot biztosítson a tanácsadás, orientáció területén végbemenő változások megvitatására, jó gyakorlat bemutatására, tapasztalatcserére és kapcsolatépítésre. Az együttműködésben kezdetben résztvevő országok Csehország, Ausztria, Lengyelország és Szlovákia voltak. 2008-ban csatlakozott az együttműködéshez Németország és Szlovénia mellett Magyarország is. Az együttműködés keretén belül megrendezett konferenciák házigazdái és szervezői mindig egy-egy résztvevő ország Euroguidance központjai voltak. 2007-ben Ausztria szervezte meg a határmenti együttműködés konferenciát, 2009-ben a cseh soros elnökség alatt Csehország vállalta magára a házigazda szerepét. Az idei konferencia újdonsága, hogy a határmenti együttműködésben résztvevő országok mindegyike delegált előadót vagy szeminárium-vezetőt a konferenciára. A konferencia nyelve angol volt.

A konferencia résztvevői:

2009-ben a következő országok delegáltak előadókat illetve résztvevőket a konferenciára: Ausztria, Csehország, Németország, Magyarország, Szlovákia, Szlovénia,

Magyarországról 4 fő vett részt a találkozón:

Borbély-Pecze Tibor Bors, Foglalkoztatási és Szociális Hivatal (előadó: ápr. 21. workshop B)
Kaszás Judit, Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
Grosszmann Zsuzsanna, Foglalkoztatási és Szociális Hivatal, Nemzeti Pályainformációs Központ
Cserkúti Ágnes, Foglalkoztatási és Szociális Hivatal, Nemzeti Pályainformációs Központ

Helyszín: OREA Hotel Dvorak, Tábor

Szakmai program:

Határmenti együttműködés konferencia Pályatanácsadás határok nélkül

Április 20.

9.30-10.30.

Megnyitó

Jákub Stárek, Oktatási, Ifjúsági és Sportminisztérium

Pályorientáció az élethosszig tartó tanulás jegyében – stratégiáktól a gyakorlatig

Csehországban az LLL (élethosszig tartó tanulás) stratégiájának kidolgozása az Európai Bizottság ajánlása, valamint az Oktatási Miniszterek Tanácsának döntése alapján kezdődött. A stratégia kidolgozására szakemberekből, munkáltatókból álló munkacsoportok alakultak, amelyek munkáját külső és belső szakértői csoportok véleményezték. A LLL stratégiát a 2007-es 761-es számú kormányrendelet hagyta jóvá, a végrehajtási terv 2009 januárjában lett elfogadva. A végrehajtási időszak 2008-tól 2015-ig tart.

A LLL stratégia 7 olyan stratégiai célt fogalmaz meg, amelyet a jövőben prioritásként kezel:

1. Elismerés és átjárhatóság (a formális, nem-formális és informális tanulási eredmények elismerése, kreditrendszer kialakítása, iskolák közötti átjárhatóság biztosítása)
2. Egyenlő hozzáférés (az oktatási, képzési lehetőségekhez való egyenlő hozzáférés és egyenlő esélyek biztosítása az egyén teljes életciklusának ideje alatt)
3. Funkcionális írás-olvasás (az élethosszig tartó tanulást lehetővé tevő kulcskompetenciák kialakítása)
4. Társadalmi partnerség (társadalmi partnerekkel való együttműködés során az oktatási-képzési lehetőségek és a gazdasági, társadalmi igények harmonizálása)
5. Kereslet ösztönzése (minden társadalmi csoport minden életszakaszában az oktatás iránti kereslet ösztönzése)
6. Minőség (minőségbiztosítás az oktatásban)
7. Pályaorientáció (pályaorientációs és tanácsadó rendszerek fejlesztése)

A pályaorientáció LLL stratégiának megfelelő kialakítása az elsődleges képzési szinten a következő elvárásokat fogalmazza meg:

- Középfokú oktatás (ISCED 3): személyre szabott pályaorientációhoz való hozzáférés minden diáknak és középfokú végzettséggel rendelkezőnek, munkavállalással és továbbtanulással kapcsolatos információszolgáltatás és orientáció. Ehhez szükség van a középiskolák felső tagozatában a pályaorientáció fogalmának kialakítására, az iskolai pályaorientációs szolgáltatások fejlesztésére, a munkavállalásra irányuló pályaorientáció fejlesztésére, tanácsadók továbbképzésének fejlesztésére.
- Felsőoktatás (ISCED 5-6): a pályaorientációs rendszer kialakítása felsőoktatási intézményekben, a pszichológiai és tanulmányi célú tanácsadás pályaorientációvá való kibővítése (beleértve a felnőttoktatást is).

Kiemelt feladatként jelenik meg még az információs és orientációs rendszer kialakítása a felnőttoktatásban: jelenleg különálló képzési adatbázisok összekapcsolása, valamint a felnőttoktatási információk megbízhatóságának biztosítása, az információk folyamatos frissítése valamint az információ eljuttatása minden célcsoporthoz. Az orientációs szolgáltatások minőségbiztosítása a felnőttekkel való munka módszertani fejlesztését, a tanácsadói és információs szolgáltatások tanácsadóinak módszertani továbbképzését és személyre szabott tanácsadói módszerekkel való megismertetését jelenti. Elengedhetetlen feladat az orientációs szolgáltatások összekapcsolása, amely a rendszer egységét és annak elérhetőségét biztosítja az ügyfelek számára.

Csehországban az élethosszig tartó pályatanácsadás intézményi rendszerét két minisztérium, az Oktatási, Ifjúsági és Sportminisztérium valamint a Munkaügyi és Szociális Minisztérium biztosítja. Az Oktatási, Ifjúsági és Sportminisztérium felelős a Pedagógiai és Pszichológiai Tanácsadó Intézetek, a Nemzeti Műszaki és Szakoktatási Intézet valamint az Európai Oktatási Programok Nemzeti Ügynöksége (cseh Euroguidance ez alá a szervezet alá tartozik) koordinálásáért. A Munkaügyi és Szociális Minisztérium alá a munkaügyi központok és az állami foglalkoztatási szolgálat tartozik. A pályaorientáció területén lévő kommunikációs hiány felszámolására érdekében a két minisztérium között egy

együttműködési megállapodás született, valamint létrejött egy minisztériumközi munkacsoport 2009 januárjában. A munkacsoport feladata az LLL stratégia végrehajtása és az élethosszig tartó pályatanácsadás közös irányának meghatározása (első találkozó 2009 márciusában volt). A munkacsoport által kiemelt fontossággal kezelt kérdések közé tartozik a cseh Nemzeti Pályaorientációs Tanács szerepe és működése (munkaügyi szervezetek, szociális partnerek szerepe a Tanács munkájában), a munkaügyi központok tevékenységeinek és az iskolai orientációs tanácsadás összekapcsolása, a megfelelő szakterminológia meghatározása és a pályaorientációs szakemberek/pályatanácsadók képesítési szintjének meghatározása a nemzeti képesítési rendszeren belül.

Az öregedő népesség és a munkaerőpiaci viszonyok gyors változása a felnőttképzés és a felnőtt lakosságnak szóló pályatanácsadás fejlesztését igényli. Megoldandó feladat, hogy a teljes illetve a részképzéseket a munkaerőpiac igényeihez lehessen igazítani, az orientációs szolgáltatások az egyént a szakmai életútjában támogassák, segítsék a megfelelő képzettség, tudás vagy kompetencia megszerzésében. Ennek érdekében szükségessé válik a felnőttoktatást és orientációs szolgáltatást nyújtó oktatási intézmények fejlesztése, amelynek eszközei a nemzeti képesítési rendszer képzési eredményeinek elfogadása, az iskolák támogatása annak érdekében, hogy LLL központokká váljanak, a felnőttképzés népszerűsítése, a nemzeti képesítési rendszer keretein belül moduláris kurzusok létrehozása a felnőttoktatásban valamint az orientációs szolgáltatások összekapcsolása.

11.00-12.00.

Mika-Tapio Launikari, CEDEFOP

LLG Európában – Szakpolitika, kutatás és a gyakorlat összekapcsolása

Miika Launikari előadásában bemutatta a legfrissebb európai fejlesztési irányvonalakat az LLG terén és kiemelte a szakpolitika, a kutatás és a gyakorlati tapasztalatok összekapcsolásának fontosságát. Az előadás kitért az ELGPN hálózat szerepére, néhány friss CEDEFOP tanulmány eredményére valamint pár szó erejéig a multikulturális tanácsadás feladatára.

2000 óta számos dokumentum emeli ki az orientáció szerepét és egy integrált pályaorientációs hálózat kialakításának fontosságát az Európai Unió oktatási és foglalkoztatási politikáján belül.

A 2008. nov. 21-i határozat (*Resolution on better integrating lifelong guidance into lifelong learning strategies*) megerősíti a tagállamok LLG rendszereinek fontosságát, valamint a magas szintű pályaorientációs és tanácsadó szolgáltató rendszerek szerepének jelentőségét az egyén életútjában. A határozat az egyént helyezi a középpontba és négy prioritási területet határoz meg:

1. Egyéni szakmai életút megszervezéséhez kapcsolódó kompetenciák támogatása
2. Pályaorientációs szolgáltatások elérhetővé tétele
3. Pályaorientációs szolgáltatások minőségbiztosítása
4. Együttműködés és koordináció nemzeti, regionális és helyi szinteken

A 2008-as határozat egy korábbi határozat által megfogalmazott prioritási területeket fejti ki részletesebben (*Resolution on strengthening policies, systems and practices in the field of guidance throughout life in Europe- 2004*) és az eddigi pozitív változások ellenére szorosabb európai összefogást sürget az LLG terén az ELGPN hálózat (European Lifelong Guidance Policy Network) segítségével és a CEDEFOP közreműködésével. Az ELGPN hálózatot 29 tagország nemzeti pályaorientációs tanácsai alkotják, szerepük többek között a szakpolitikai döntéshozatal segítése, reformfolyamatok irányítása és a különböző szektorok közötti együttműködés lehetőségének feltérképezése, újragondolása.

A tagállamoknak egy hosszú távú stratégiai terv kidolgozására van szükségük a LLG terén, egy 2008-as CEDEFOP tanulmány (*Establishing and developing national lifelong guidance policy forums*) szerint jelenleg a tagállamokban az orientációs politika és a döntéshozatali folyamatok kidolgozása valamint a megfelelő intézményi háttér kialakítása zajlik.

A végső cél a pályaorientációs és szolgáltató rendszerek olyan mértékű fejlesztése és átalakítása, hogy az egyént az életútja során egy integrált megközelítéssel legyenek képesek segíteni, szakmai életútját támogatni. Jelenleg kevés tagállamban létezik egységes LLG rendszer, sok esetben két egymással párhuzamos és közös kapcsolódási pont nélkül lévő rendszer működik az oktatás és a foglalkoztatás területén. Az egyik legnagyobb kihívás talán ezeknek az akadályoknak a megszüntetése és a megfelelő intézményi keretrendszer felállítása. A jelenlegi párhuzamos LLG rendszerek a különböző szektorok, rendszerek és szolgáltatási formák közötti átjárhatóságot akadályozzák, ezért is kapnak egyre nagyobb hangsúlyt a szektorokon átívelő, hálózatalapú együttműködések valamint a döntéshozókkal való szorosabb együttműködés, párbeszéd. Dánia, Spanyolország, Franciaország, Olaszország törvényalkotásában már megjelentek a LLG politikájához kapcsolódó szabályozások, Bulgária, Csehország, Görögország, Észtország és Lettország az oktatási és képzési politikán belül hozott törvényeket, de vannak olyan országok is, amelyek a foglalkoztatáson belül adnak teret a LLG stratégia kidolgozásának.

Tagállami szinten szükség van egy olyan közös megállapodásra, amely definiálja, hogy mi értelmezhető az orientációs politika folyamatának és hatásainak eredményeként. Az orientációs politika végrehajtásának mérhető eredményének számítanak az összehasonlító és/vagy longitudinális kutatások, szakértői vélemények, gazdasági és statisztikai modellek. A politikai döntéshozókat gyakran csak a költség-haszon elemzések érdeklik, amelyek önmagában nem elegendők ahhoz, hogy a pályaorientációs szolgáltató rendszerek hatékonysági mutatójával szolgáljanak. Ideális esetben a politikai döntéshozók számára mind a kvalitatív, mind a kvantitatív eredmények rendelkezésre kell, hogy álljanak az orientációs politika fejlesztése érdekében. 2006 és 2008 között számos országban készültek nemzeti, szektorális és/vagy tematikus értékelések, kutatások vagy jelentések a pályaorientációs vagy tanácsadási szolgáltatásokról. Sok esetben határoztak meg továbbfejlesztendő területeket, általános problémák a tagolt szolgáltatási rendszer, elégtelen szolgáltatásnyújtás, minőségbiztosítási mechanizmusok hiánya és az orientációs tanácsadók nem megfelelő képzése. Az egységes LLG rendszer kialakítása érdekében az elkövetkező években elengedhetetlen egy tágabb, szektorok feletti megközelítés kidolgozása az orientációs politika kimenetének és eredményének mérésére.

A minőségi orientációs szolgáltatások elérhetővé tétele érdekében az Európai Bizottság LLG szakértői csoportja közös irányelvet és minőségi kritériumokat dolgozott ki. Jelenleg nagy eltérés van mind a tagországokban nyújtott orientációs szolgáltatások minősége mind pedig az egyes országok minőségbiztosítási stratégiái között. Jelenleg a következő országokban van napirenden a minőségi kritériumok kidolgozása: Ausztria, Csehország, Ciprus, Észtország, Finnország, Horvátország és Málta. Több országban, köztük Magyarországon is, az oktatási és a foglalkoztatási szektor szerepének tisztázása, regionális partnerségek és együttműködések kialakítása, munkaerőpiac-orientált orientációs szolgáltatások kialakítása folyik. A LLG minőségbiztosításának fejlesztése közös együttműködéssel, főként az ELGPN hálózat segítségével zajlik.

Miika Launikari néhány mondat erejéig emlékeztetett mindenkit a multikulturális tanácsadás jelentőségére. A bevándorlóknak nyújtott szolgáltatás személyre szabott kell, hogy legyen, a hagyományos orientációs/tanácsadási formák nem megfelelőek az egyén sikeres integrációjához az új társadalomban.

A közelmúltban (2008-2009) megjelent CEDEFOP tanulmányok letölthetők a szervezet honlapjáról:

From policy to practice - A systemic change to lifelong guidance in Europe
http://www.cedefop.europa.eu/etv/Information_resources/Bookshop/publication_details.asp?pub_id=505

Career development at work - A review of career guidance to support people in employment
http://www.cedefop.europa.eu/etv/Information_resources/Bookshop/publication_details.asp?pub_id=504

Establishing and developing national lifelong guidance policy forums
http://www.cedefop.europa.eu/etv/Information_resources/Bookshop/publication_details.asp?pub_id=508

Professionalising career guidance
http://www.cedefop.europa.eu/etv/Information_resources/Bookshop/publication_details.asp?pub_id=531

13.00.-14.30.

Párhuzamos workshopok:

- A) Pályaorientációs workshop a gyakorlatban használt eszközökkel (Ausztria)
- B) E-tanácsadás a foglalkoztatási szolgálatban (Szlovénia)
- C) Pályatanácsadás – Egészségügyi problémákkal küzdők munkaerőpiaci esélyeinek növelése (Szlovákia)

Stasa Bucar Markic, ÁFSZ, Szlovénia

E-tanácsadás a foglalkoztatási szolgálatban (Szlovénia)

2008 novemberében a szlovén foglalkoztatási szolgálat egy e-tanácsadási szolgáltatást indított be, amely a <http://apl.ess.gov.si/eSvetovanje/default.aspx> címen érhető el. A portál az Európai Bizottság támogatásával készült kifejezetten álláskeresők számára. Az oldal négy különböző felületen biztosít tájékoztatói lehetőséget: pályaorientációs, érdeklődésvizsgáló, kompetencia és személyiségtesztek kitöltése után lehetőség van a tesztek eredményéhez kapcsolódó szakmák, foglalkozások és a hozzájuk kapcsolódó munkaerőpiaci adatok megismerésére; az érdeklődő hozzáfér különböző foglalkoztatási adatokhoz, adott szakmákhoz kapcsolódóan statisztikához, előrejelzésekhez; lehetősége van online álláskeresésre, valamint létrehozhatja személyes portfólióját.

15.00.-16.30.

Párhuzamos workshopok:

- A) Informális tanulási módok és mentorprogram nők részére (Csehország)
- B) Pályatanácsadás a „Colour of Life” technikával (Csehország)
- C) Brain Drain projekt (Németország)

Regina Korte, ÁFSZ, Németország

Brain Drain projekt

A Leonardo da Vinci program segítségével megvalósuló 2 éves (2007-2009) projekt célja képzési modulok kidolgozása volt tanácsadók részére. A projekt háttere, hogy a tanácsadók nincsenek felkészülve a magasan képzett munkaerő bevándorlásával keletkező kihívások kezelésére, annak esetleges társadalmi, munkaerőpiaci, pszichológiai következményire. A projektben 7 ország vett részt: Németország, Bulgária, Luxemburg, Lengyelország, Szlovákia, Törökország és az Egyesült Királyság. A projekt célja olyan képzési modulok kifejlesztése és alkalmazása, amelyek a nemzetközi környezetben dolgozó tanácsadók alap- illetve továbbképzésébe építhető be. A projekt 6 lépcsőn keresztül valósult meg: a partnerországokban zajló tanácsadás/tanácsadók képzésének feltérképezése; a tanácsadói

csoportok képzési igényeinek meghatározása, a képzési modulok előkészítése; az egyes modulok tartalmi kidolgozása a képzőintézmények segítségével; a kiválasztott modulok tesztelése; képzési modulok korrekciója; a modulok végső integrációja a nemzeti képzési rendszerbe.

Április 21.

9.00.-10.30.

Párhuzamos workshopok:

- A) Pályatanácsadás romáknak (Ausztria)
- B) A pályorientáció rendszerének tartalmi és módszertani fejlesztése (TÁMOP 2.2.2.) (Magyarország)
- C) A sajátos igényűek foglalkoztatási esélyeinek növelése (Szlovákia)

Katarina Zjavkova, Szlovákia

A sajátos igényűek foglalkoztatási esélyeinek növelése

A 2007 júliusa és 2008 októbere között megvalósuló projekt célja a sajátos igényű álláskeresők foglalkoztatási esélyeinek növelése egyéni képességeik és kompetenciájuk fejlesztésének segítségével. A projekt további célja volt még a munkavállaláshoz közvetlenül vagy közvetett módon kapcsolódó készségek fejlesztése, a sajátos igényűeknek megfelelő munka megtalálása egyéni vagy csoportos tanácsadás keretein belül. A projekt Bratislava régióban zajlott 15 hónapon keresztül, a programban 5 szociális szolgáltató központ vett részt közel 50 résztvevővel.

11.00.-12.00.

Párhuzamos munkacsoportok:

- A) Európai és nemzetközi orientációs politika, nemzetközi együttműködés és hálózatépítés
- B) Kisebbségnek szóló tanácsadás
- C) Sajátos igényűeknek szóló tanácsadás

A munkacsoportokban a konferencia egyes workshopjain elhangzottokról számoltak be a kijelölt rapporteurök. A beszámolók után lehetőség volt tapasztalat- és véleménycserére a résztvevők között.